

משאת משה

פרשת בהר – גליון 315

שירת הלויים

כִּי בָתֵּי עָרֵי הַלְוִיִּם הוּא אֲחֻזָּתָם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (בה, לג)

הלויים עצמם, אינם צריכים נחלה. 'הערים אשר ניתנו להם... לצורך ישראל הן' (עי' במדבר יח, כ, וברמב"ן שם).

– ה' הוא נחלתם.

ומי כן צריך את הנחלה הזו הניתנת ללויים?

– ישראל.

הם נזקקים ללויים – שיהיו בינותם. בתוך נחלתם שלהם.

– לכן הם 'נותנים' להם חלק בה.

ללויים, אין נחלה בארץ.

והאחווה שלהם, ה'אחווה' שלהם בקרקע – היא דוקא 'בתוך בני ישראל'.

– בתוך אחוזתם של השבטים האחרים.

הלא כך נצטוו בני ישראל:

– 'וְנָתַנוּ לְלֹוִיִּם מִנְחָלַת אֲחֻזָּתָם עָרִים לְשִׁכְתָּ' (במדבר לח, ב).

חלק מה'מקום' של השבט, צריך להינתן לאחיהם בני לוי.

– ומה הסיבה לנתינת הזו?

בפסוקי התורה, יש 'טעמים'.

– מדוע קוראים לזה 'טעם'?

כי על ידי הטעמים – יש לנו 'טעם' במילות התורה הקדושה.

הטעמים, מגלים לנו את המשמעות. את התוכן.

וכשיש משמעות, כשיש הבנה לדברים – אפשר להתחבר אליהם. יש לזה 'טעם' טוב.

הטעמים הם המנגינה של המילים.

וניגון, כמוהו כהסבר.

כשהאדם מסיים את דבריו בטון עולה, אנחנו מבינים שהוא שואל משהו. וכשהטון שלו יורד בסוף דבריו, מסתבר שהוא מתכוון לענות תשובה.

וכשהאדם נסער, והדברים שהוא מביע חשובים לו – אפשר לשמוע את זה בטון שבו הוא בוחר ללוות

בו את מילותיו.

– הרצון האמיתי, הפנימי, מתבטא – בניגון. ב'טעמים' של המילים.

הניגון מחבר מילה למילה. משפט למשפט.

– הניגון – 'מנהיג' את המילים. הוא זה ששולט עליהן. שמוביל אותן קדימה (עי' ביאור"ג לתיקון"ז ט ע"א בדפי וילנא).

והאמת היא, שהניגון – הוא ה'נשמה' של המילים (עיי"ש).

– הוא התוכן העמוק שלהן.

הוא מבטא את המשמעות הנסתרת, זו שאינה נכנסת באמת בתוך המילים.

– זו שרק יכולה להיות מרומזת בהן – על ידי הניגון.

* * *

תחושת 'בית'

מתוך תפילת מוסף של שלשת הרגלים:

וְהָשִׁב פְּתָנִים לְעִבּוֹדְתָם, וְלֵוִים לְשִׁירָם וְלְזִמְרָם, וְהָשִׁב יִשְׂרָאֵל לְגִוְיָהֶם' (עי' זוה"ק רע"מ קט ע"א).

זה מתחיל מ'שובה אלינו'; ולאחר מכן – 'בנה ביתך'; ובסוף, זה 'והשב'. וכו'.

– להיכן אנחנו מבקשים לשוב?

ישראל, מבקשים לשוב 'לגויהם'. לבית שלהם.

והיכן הוא הבית שלנו?

– בארץ הקודש. נחלת אבותינו.

אנחנו מבקשים את זה בזמן הגלות, בזמן בו עם ישראל נמצא שלא במקומו; וזה אכן חלק בסיסי

במהותה של הגלות, העובדה שאין לנו 'מקום'.

כשיש לאדם מקום, יש לו שלושה. רוגע. מנוחה.

וכשהאדם אינו במקומו – כשהוא 'נע ונד' – אין לו מנוחה. הוא ערער בערבת. עלה נידף.

הבית, נותן לאדם יציבות.

והנפש שלנו, זקוקה ליציבות הזו. ל'קביעות מקום'.

ולכאורה – הלא יש לנו מקום גם בגלות. הלא כל אחד דר בביתו, בעירו, במדינה בה הוא קובע את משכנו.

– מדוע זה נקרא שאין לנו 'מקום'?

והתשובה, בקצרה, זה שהנפש שלנו אינה נפש

'רגילה'. זה לא כמו כל אדם, שכל קביעות מקום
שהיא יכולה להעניק לו יציבות.

אנחנו יהודים.

והנפש שלנו, המקור שלה הוא – בארץ ישראל
(ע"י ביאורה"ג לשיה"ש א, ג).

– זה ה'מקום' שלה. רק כאן היא מרגישה 'בבית'.

וכמעט כל מי שנוסע לפעמים מחוץ לארץ הקודש,
מכיר את התחושה הזו.

ומכל מקום.

ישראל, מבקשים לשוב – 'לנויהם'. לארץ הקודש.

שם הם מרגישים 'בבית'.

והלויים, מבקשים לשוב לשירם ולזמרם.

והכהנים – לעבודתם.

– כל אחד ל'מקום' שלו. להיכן שהוא מרגיש
'בבית'.

וכפי שכבר הזכרנו:

לשבת לוי, אין נחלה בארץ. הם לא צריכים אותה.

– וכל הסיבה שנצטוונו להעניק להם נחלה
בינתינו – זה עבורנו. עבור 'ישראל'.

* * *

לחיות מחוץ לבלי

ללויים, יש 'בית'.

– והוא לא 'נויהם', כמו ישראל.

ומהו כן הבית שלהם?

– הניגון. השירה. הזמרה.

ההתייחסות למה שמעבר למילים, לנשמת
המילים, למה ש'מנחיג' את המילים – היא ה'בית'
שלהם. שם הם 'חיים'.

אבל עוד לפני ה'מעבר למילים' – מהי בכלל
'מילה'?

– מילה, היא 'בלי'.

יש לנו מסר להביע. להעביר. להעניק.

ואין אפשרות להעביר אותו, בלי מילים.

– המילים הם כמו בלי, בו אנו מניחים דבר,
ומעבירים אותו אל מי שמקבל אותו מאיתנו.

כך זה גם בכל מציאות שיש כאן, בבריאה.

יש 'בלי', ויש מסר כלשהו, רעיון כלשהו, רצון

כלשהו – שהכלי הזה מכיל. ומביא. ומציע. ונותן.

השולחן למשל, 'מכיל' את הרצון לאכול. או ללמוד.
או להניח דברים.

והוא גם מציע את האפשרות הזו לכל מאן דבעי.

כך גם הכסא. הוא מביע ומציע את הרצון –
לשבת בנוח. לעשות את הדברים שמתאים
לעשותם תוך כדי ישיבה.

וכך גם כל דבר שהוא.

ויש דברים, שאינם נכנסים בתוך 'בלי'. זה בלתי
אפשרי.

למשל – 'סוד'.

הלא 'אין דורשין'... במרכבה ביחיד, אלא אם כן
היה חכם ומבין מדעתו' (חגיגה יא:).

– הוא חייב להיות 'מבין מדעתו'.

המילים שהוא ישמע – לא יכולים להכיל את התוכן
של ה'סוד'.

ואם הוא ישמע ולא יבין מדעתו, יהיה חסר לו מאוד במציאות של ה'תורה' בחלק הזה.

– והבנה חלקית כזו, בחלק הזה של התורה – עלולה להיות הרסנית.

הלויים, 'חיים' את המקום הזה, של הסוד. של המנגינה. של מה שמאחורי המילים.

* * *

עבודת הקרבנות מול שירת הלויים

ה'בית' של הכהנים, זו 'עבודתם' (עי' רע"מ שם, ובהמשך דבריו).

יתכן לבאר.

העבודה, צורך גבוה היא (עי' היטב בליקוטי הגר"א שבסוף ספד"צ, סוד הצמצום, ד"ה ואמר שם. וע"ע של"ה תו"א השעה"ג באריכות).

עצם זה שיש 'צורך' ל'גבוה' בעבודה שלנו, זה לא משהו שניתן להגדירו במילים.

– זה 'סוד'.

זה משהו שכל כולו – מעבר למילים.

ועד כמה שנאריך לנסות להסביר את ה'צורך' הזה, הוא תמיד ישאר בגדר 'סוד'.

– אין באמת אפשרות 'להכניס' את זה בתוך מילים.

שם חיים הכהנים. ב'סוד' הזה.

– הוא ה'בית' שלהם.

מצד שני, הלויים – מנגנים. זה המקום שלהם.

ולניגון, בניגוד לעבודת הקרבנות, יש בסופו של דבר שייכות ל'כלי'.

כי הניגון – מתחבר למילים. הוא אפילו 'מנהיג'

הלא הם אלו שלא הרסו את הקשר בין ה'עליון' ל'תחתון', אז, לאחר מעמד הר סיני. באותו חטא נורא.

וכך, המציאות הזו של 'סוד', של התוכן שאינו נכנס בתוך כלי – היא ה'בית' שלהם.

– והם משפיעים את המציאות הזו – 'בתוך' בני ישראל'.

אותם.

– הוא עצמו מעבר למילים; אבל הוא מתחבר אליהם.

הוא מחבר את ה'סוד', אל תוך מה שגלוי.

– הוא מחבר את ה'עליון' – עם ה'תחתון'.

יתכן שגם במהות הניגון עצמו אפשר לראות את החיבור הזה.

הלא ידוע, שכל 'אוקטבה' מורכבת משבע תוים. לא פחות ולא יותר.

והשבע הללו – זה כל מה שיש במוזיקה. האוקטבה הגבוהה יותר, חוזרת על אותם התוים ממש.

ומן השבע הללו, אפשר להלחין אינספור שירים.

– יש כאן 'כלי' מוגבל, תוים, שבכוחם לבטא מציאות – שהיא כמעט בלתי גבולית.

שוב, חיבור בין ה'עליון' – ל'תחתון'.

אז לסיכום:

הכהנים – נמצאים לגמרי 'למעלה'.

הלויים, מחברים את ה'עליון' וה'תחתון'.

וישראל – נמצאים ב'ארץ'. ב'נויהם'.

אותיות פורחות באויר

יתברך... ואמנם, קשר הבורא יתברך שמו את השפעתו זאת בענין נברא ממנו, יתברך, לתכלית זו, והוא – התורה.

...הנה חיבר האדון ברוך הוא כלל מלות ומאמרים... וקשר בהם ההשפעה הזאת, באופן שכשידוברו הדיבורים ההם תימשך ההשפעה הזאת למדבר אותם.

– יש 'מילות ומאמרים', ובתוכם יש 'השפעה אחת עליונה'.

התורה, היא החיבור של ה'עליון' – אל ה'תחתון'.

ובמעמד הר סיני, קיבלנו את ה'עליון'. הוא חדר אל תוך המציאות שלנו.

– ה'סוד' – קיבל מילים.

והכל יכול היה להתבטא. להתגלות. להגיע אלינו, ולעולם כולו.

אבל זה לא המשיך ככה הלאה.

– חטא העגל עצר את השפע הזה.

הלוחות, אלו שהכילו את ה'מילים' – נשברו.

– ה'כלי', שירד מאוד ממדרגתו, לא יכול היה להכיל את ה'תוכן' של ה'סוד'. של ה'עליון'.

ואז ה'אותיות' הפכו ל'פורחות באויר'. אין להם 'מקום' אמיתי כאן, למטה. בארץ.

אנחנו מתקרבים לחג מתן תורה.

במעמד הזה של מתן התורה, היה – 'ישקני מנשיקות פיהו' (שיה"ש א, ב. ועי' ביאור"ג שם).

קיבלנו מה' יתברך שתי נשיקות.

האחת היא 'אנכי', והשניה – 'לא יהיה לך'.

וזה כמו שאדם מקדש אשה, ואומר לה – 'הרי את מקודשת לי'.

במילים הללו יש שתי משמעויות:

– את מיוחדת לי.

– את אסורה על כל העולם כהקדש.

'אנכי' – זה 'את מיוחדת לי'; ו'לא יהיה לך' – זה 'את אסורה על כולם כהקדש'.

חז"ל מגלים לנו את מה ש'מונח' ב'אנכי' הזה:

– 'אנא נפשי כתיבת יחבית' (שבת קה.).

ב'כתיבת', במה ש'כתוב' בתורה הקדושה, יש משהו פנימי: 'נפשי'.

ואת זה ה' נתן לנו – בתוך התורה הקדושה.

וכך כותב רבינו הרמח"ל (דרך ה' ד, ב, ב):

'בכלל ההשפעות הנשפעות ממנו יתברך... יש השפעה אחת, עליונה... שהוא תכלית מה שאפשר שיימצא בנמצאות, מעין המציאות האמיתית שלו

* * *

הגל שממביע את הספינה

כך אירע גם בבארה של מרים.

משה רבינו נצטווה לדבר אל הסלע.

– משה היה צריך לדבר. להשתמש במילים.

והמילים הללו, היו מוציאות 'מים'.

– התוכן היה נכנס בנו – על ידי המילים.

משה רבינו לא דיבר. הוא היכה.

וכך כל התוכן העליון הזה, אינו יכול להצטמצם אל תוך מילים. חייבים 'הכאה'.

– חייבים – עמל. ויגיעה. ודוחק. 'פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה'.

משה רבינו לא נכנס לארץ ישראל.

– התוכן העליון, שמשא רבינו גילה בתורה הקדושה – לא יכול היה להתחבר ל'ארץ'. לכלי. למילים.

וכעת, כשרוצים לגלות 'סוד', מסתירים אותו מאחורי אגדות. למשל:

יש גל, שמטביע את הספינה. בראשו יש קצף לבן. ומכים אותו במטה שחקוק עליו שם ה', והוא נח.

או:

החבדל בין גל לגל, הוא שלש מאות פרסה. והגובה שלו הוא גם שלש מאות פרסה (זה מרחק ששווה

בערך לאלף ומאתים קילומטר). גל כזה פעם הגביה ספינה אחת, עד שהם ראו את מקום מושבו של כוכב קטן שברקיע. המקום ההוא היה נראה כמו בית זריעה של ארבעים כור של זרעי חרדל. ואם הגל היה מגביה אותם יותר מכך, הם היו נשרפים מאש הכוכב.

– כך כתוב בחז"ל (ב"ב עג.).

וכמו שזה כתוב – זה נשמע כמשהו שאין לו אחיזה במציאות. יתכן שיהיו כאלו שעלולים להתייחס לדברים הללו בחוסר כבוד.

אבל אין ברירה. צריך להסתיר את ה'סוד'. ולפעמים זה דוקא במקומות כאלו.

השפע האלוקי של הנבואה, ניתן לשוטים. לקטנים (ב"ב יב:).

– אין לה 'כלי' מתאים. היא 'סוד'.

* * *

הסוד שבניגון

שבט לוי, לא חטאו בעגל.

– בבחינה מסויימת, הם נשארו עם ה'סוד'.

וה'מקום' שלהם הוא – בעבודה. ובניגון.

וכך הם משפיעים ל'ישראל'.

– הם מחברים אותנו ל'עליון'. ל'סוד'.

יתכן, שזו הסיבה שהם 'בתוך בני ישראל'. כדי להשפיע, לגלות את הסוד, ולחבר אותנו ל'עליון'.

שברי הלוחות, מונחים בארון.

– זה עדין קיים.

המציאות של החיבור הזה – קיימת. אפשר לעורר אותה. זה הרבה יותר מורכב; אבל זה אפשרי.

הניגון הוא דבר עמוק.

והוא גם חודר לרבדים נסתרים בנפש האדם. למקומות שאין בהם מילים, והגדרות, וכלים. למקומות בהם יש רק – עומק.

זהו תפקידה של המנגינה. להגיע לשם. להוציא משם את הטוב – אל הפועל.

– עלינו לדעת כיצד לנגן. כיצד לקבל מהניגון.

ועלינו גם לדעת, שיש ניגונים שמעוררים דברים אחרים. רבדים אחרים. כאלו שלא היינו רוצים באמת לעורר אותם.

יש לנו 'כלים'. אותיות. ניגונים. ועלינו לדעת כיצד להשתמש בהם באופן הנכון.

– כדי לקבל מהם את ה'סוד' – הנכון.

הסוד של רשב"י

בסופו של דבר, ההשפעה צריכה להגיע ל'ארץ'.
– ל'נויהם'.

הארץ, ארץ ישראל, היא 'גופא דשכינתא'.
והיא ה'מקום' האמיתי של עם ישראל. השכינה
הקדושה. מידת מלכותו יתברך.
אנחנו, עם ישראל, 'מכילים' את השכינה הקדושה.
היא ה'אני' האמיתי שלנו.

וזה מתגלה רק – בארץ ישראל. ב'מקום' שלה.

– וכיצד מתחברים לשכינה?

על ידי ה'סוד'.

כי הסוד האמיתי של כל אדם מישראל, זו השכינה
שבקרבו. הנקודה המהורה הזו, הנקיה, הקדושה.

– מידת מלכותו של ה' יתברך, ש'שוכנת' בנו.

ולא מדובר כאן על הנשמה, שהיא 'חלק אלוך
ממעל'. גם היא סוד; אבל אנחנו עוסקים בשכינה.

* * *

לגלות את הסוד שלנו

'אנכי'. 'לא יהיה לך'.

המילים הללו, היו 'נשיקות פיהו'.

– זה חדר אלינו ממש. ל'פה' שלנו. לנשימה שלנו.

וכך, ב'אנכי' – 'נתקעה' התורה בליבם; וב'לא
יהיה לך', נעקר יצר הרע מליבם (עי' יל"ש שיה"ש
רמז תתקפא. ועי' ביאור"ג לשיה"ש א, ב).

– ה'סוד' הזה, המנגינה הזו – חדרה אל ה'לב'
שלנו. אל הכלים. אל המילים. אל תוך המציאות.

כעת, אין לנו את הלוחות הראשונות. אין לנו את

והשכינה – מגיעה אמנם דרך הנשמה, אבל היא
חודרת אל הרוח. ואל הנפש הבהמית. ואל כל
ה'הלוך ילך' שלנו.

ומה שמגלה אותה, ומגדל אותה – זה הסוד
האמיתי, של התורה. של קודשא בריך הוא.

רשב"י, שהשבוע הוא יום שמחתו, זכה לגלות חלק
מה'סוד' הזה לעם ישראל.

– לעם ישראל – ולשכינה הקדושה שבקרבם.

כך הסוד, קיבל אפשרות 'להיכנס' למילים. לכלים.
ולדעת שלנו. כך ה'עליון', יכול להתחבר ל'תחתון',
ולהשפיע בו. להפרות אותו.

והמצב האמיתי, הטוב, הנפלא, של ה'לוחות
הראשונות', של הדיבור אל הסלע, של הגאולה
השלמה – הולך ומתקרב.

– ועד כמה שנעסוק ב'סוד' הזה, נבין אותו, וניצור
עבורו 'מקום' כאן, בעם ישראל, בארץ ישראל,
וממילא בשכינה שבקרבנו – תתגלה כאן תכלית
הבריאה.

ה'נעקר'. את ה'נתקעה'.

– אבל זה עדין בארון. כ'שברי לוחות'.

האותיות – פרחו להן. ה'סוד' הזה, עלה למקום
'עליון'. ה'כלים' שלנו לא מכילים אותו.

אבל רשב"י גילה את הסוד. הביא אותו לכאן.

חלק מגילוייו של רשב"י מיועד ומיוחד דוקא לנו
(עי' תיקון"ז קלא ע"א בדפי וילנא. וע"ע סוף תי' ו).

ואנחנו גם בארץ ישראל.

– יש לנו 'ג'ישה' מיוחדת וקרובה לסוד הזה.

ויש לנו גם את התפקיד הנכבד, את החובה הקדושה – לגלות אותו. להביא אותו אל העולם.

– רק אנחנו, דרי ארץ הקודש, יכולים לעשות זאת.

אנחנו יכולים – לשוב ל'נתקעה'. ול'נעקר'.

אם נדע בבירור, שהכח הזה טמון בנו; שאנחנו באמת עבדי ה' יתברך; שאנחנו באמת – בוטחים בו, נשענים עליו.

– שאנחנו מחוברים אליו, כמו משפחה. כמו איש ואשה. הלא השכינה שבקרבנו נמצאת במצב הזה.

וככל שנעורר את הכח הזה שלה, ככל ש'נגדל' אותה יותר – כך נרגיש אותה יותר. וכך נרגיש חיבור נפלא לקודשא בריך הוא. לתורתו. למצוותיו.

– וכך נחבר את קודשא בריך – לעולם. ל'דירה בתחתונים' שהוא רצה בה.

וחלק מהדרך לעורר אותה, זה לדעת את העובדות הללו.

לדעת – שהיא בקרבנו.

לדעת, שהיא מלאה בתשוקה עצומה לה' יתברך.

ולדעת, שגם אנחנו, במהות הפנימית שלנו, מלאי תשוקה לה' יתברך.

לשאלות, לתגובות, ולקבלת הגליונות למייל: 0533127133m@gmail.com. לכניסה לאתר שלנו, לחץ [כאן](#)

בגליון 'זהו לאחד' השבוע:

מה עושים כשיש ויכוח?

כמה קשה לרצות את מה שהשני רוצה?

ומה עבודת ה'שנה ראשונה'?

את גליונות 'זהו לאחד' – שאלות ותשובות בענייני שלום בית, אפשר להשיג בביתי, רח' חזו"א 21 שכונת חפציבה, מודיעין עילית. אפשר גם לקבלם למייל הנ"ל.

מנחם ישראל חזן 0533127133

אנחנו יכולים להשתמש במילים של רשב"י עצמו, אלו שאנחנו אומרים כמה פעמים בכל שבוע:

'אנא עבדא דקודשא בריך הוא'. 'ביה אנא רחיץ'.

אנא – עבדא. אני עבד. של ה' יתברך.

האמנם?

– על מי אני 'עובד'?

אני יכול להתפלל שאחיה עבד. שאבטח בה'.

– אבל – האם אני יכול להצהיר שאני 'עבדא דקודשא בריך הוא'? ש'ביה אנא רחיץ'?

אז התשובה האמיתית היא – שכן. אני יכול לומר את זה. זו אמת לאמיתה.

וככל שנאמר את זה, ונבין שזה נמצא בנו – כי השכינה נמצאת בנו, ושהיא מחוברת באמת לה' יתברך – נוכל גם להוציא את זה אל הפועל.

ולהרגיש את זה.

ולחיות עם זה.

ולנגן את זה.

– נוכל לחיות, ולנגן – את הסוד הנפלא הזה, הטמון בכל אחד מאיתנו.

ה' יזכנו.